

FOTO: HEIDI BUUR HOLBECK

Ved tilskuds fodring ændres dyrenes adfærd, og de vil i højere grad færdes omkring foderhækken. Dette kan føre til optrampning af værdifuld natur samt næringsstoftilførsel. Derudover vil dyrene i mindre grad spise af træer, buske og siv i vintermånederne, fordi de har et alternativ, der smager bedre..

DEC 2018

Faktaark

TILSKUDSFODRING PÅ NATURAREALER

Med husdyr i naturforvaltningen skal det sikres, at dyrevelfærden er i orden, herunder at der er foder nok til dyrene på de arealer, som dyrene skal gå på. Mange naturarealer er næringsfattige, og hen over efterår og vinter kan der komme til at mangle foder. Derfor kan der opstå et ønske om at tilskuds fodre dyrene.

Af hensyn til naturen bør tilskuds fodring på naturarealer dog helt undgås, eller alternativt, holdes på et absolut minimum. Tilskuds fodring giver en næringsstoftilførsel til arealerne, som har en negativ effekt på mange af de sjældne og truede plantearter, som er tilknyttet den næringsfattige natur. Derudover ændrer tilskuds fodringen dyrenes adfærd, så de i høj grad opholder sig omkring foderhækken og ikke i samme grad kommer rundt på arealet som ønsket. Tilskuds fodring medfører altså, at dyrenes effekt på naturen mindskes, bl.a. også fordi de bliver mere selektive i, hvad de æder.

Dette er baggrunden for, at der er forbud mod tilskuds fodring på de fleste naturarealer. Det er altid tilladt at tildele mineralblanding, selvom tilskuds fodring ikke er tilladt.

PLANLÆG EFTER NATUREN

For at dyrenes græsning har den størst positive effekt for naturen, bør græsningen i princippet efterligne de græsningssystemer, som dyre- og plantearter er tilpasset fra naturens side. Vi kommer tættest på et naturligt græsningssystem med en ekstensiv helårgræsning uden tilskuds fodring. Dette kan ikke altid lade sig gøre, og det kræver derfor et særligt fokus at sikre den rette forvaltning, samtidig med at der er balance med dyrevelfærd. I den forbindelse er der en række centrale punkter, som kan hjælpe dyreholder på vej:

VALG AF DYR

Se på arealerne over året og vurder nøje hvilken dyretype og race, der egner sig til det pågældende areal. De intensive kvægracer benyttes af og til i naturforvaltningen, men er ofte ikke det oplagte valg, da de har et stort vækspotentiale og dermed behov for meget

foder. Derimod er de ekstensive racer mere nøjsomme dyr, som i langt højere grad klare sig på næringsfattige arealer uden tilskuds fodring hele eller store dele af året.

De ekstensive kødkvægracer som Skotsk højlandskvæg, Angus og Galloway har generelt en bedre evne til at udnytte forskellige foderemner med lavt næringsstofindhold i forhold til de intensive kødkvægs racer og malkeracer. De er desuden mere hårdføre og nøjsomme end de intensive racer. Desuden har de lette kælvninger og gode moderegenskaber. På naturarealer er det derfor mest oplagt at vælge disse racer.

ANTAL DYR PÅ NATURAREALER

Et godt udgangspunkt for vurdering af, hvor mange dyr, der kan gå på et naturareal, er, at antallet af dyr tilpasses efter, at der ikke er flere dyr på arealet, end arealet kan bære over hele året, uden at der tilskuds fodres. Jo længere dyrene kan gå på arealet, jo bedre vil det være for naturen på de fleste naturarealer. Med de varierende somre, der er i Danmark, kan det dog være rigtigt svært at vurdere bæreevnen på forhånd. Derfor er det en god ide at sikre sig, at man har nogle bufferarealer, som dyrene kan flyttes til, hvis foderet på arealerne bliver spist op, eller arealerne bliver for våde til, at dyrene kan færdes på arealet. Dette problem er mindre på de store og varierede arealer.

VALG AF AREALER

Hvor det er muligt, er det en fordel både for naturen og for dyreholderne, at dyrene går på så store og varierede arealer som muligt. Arealer, der både indeholder lysåbne områder i kombination med skov og krat, giver mulighed for ly, læ og skygge. Ligeledes er det en stor fordel, hvis indhegningen indeholder både højtliggende og lavtliggende jorde. Det giver dyrene mulighed for at trække op på de tørre arealer i våde perioder og omvendt. Det giver en god dynamik i græsningen og gør, at dyrene over en længere periode kan finde det foder, de skal bruge.

FOTO: ANDREA ODDERSHED

På store og varierede arealer vil dyreflokken være mere robust over for f.eks. vejrekstremer, og dyrene vil i eksempelvis meget tørre år kunne finde foder i de lavtliggende partier. Derudover indeholder folde med både lysåbne arealer og krat og skov både mange varierede fodermuligheder samt læ og skygge.

MINIMER TILSKUDSFODRINGEN

Hvis der over sæsonen kommer til at mangle foder, er det vigtigt at have en nødplan, så alle eller nogle af dyrene kan flyttes til andre arealer, eller indhegningen kan udvides. Jo bedre man som dyreholder er forberedt og har planlagt årets gang ift. græsningen af de mest værdifulde arealer, jo mindre vil behovet for tilskudsfodring på disse arealer blive.

På naturarealer bør tilskudsfodring helt undgås eller indskrænkes til det absolut nødvendige ved f.eks. ekstrem tørke, isdække eller højvande.

Hvis der tilskudsfodres, er det vigtigt at placere foderhækken, hvor den skader naturen mindst muligt og i god afstand til den mest værdifulde del af arealet. Hvis det er muligt bør den altid placeres på tilstødende omdriftsareal.

AREALER OMFATTET AF NATURBESKYTTELSESLØVENS § 3 OG AREALER MED MILJØTILSAGN (F.EKS. 5-ÅRIGT PLEJEGRÆS)

På arealer, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3, må der ikke tilskudsfodres. Ved behov for tilskudsfodring skal der søges dispensation hos kommunen.

På arealer med miljøtilskud som f.eks. 5-årigt tilskud til pleje af græs- og naturarealer skal der desuden søges dispensation hos Landbrugsstyrelsen. Få derfor afklaret, hvad der gælder på dine arealer, så du er forberedt, hvis der opstår situationer (f.eks. i en meget streng vinter eller tør sommer), hvor der kan opstå behov for tilskudsfodring.

På arealer med tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer er det på tilsagn indgået fra 2015 og frem tilladt at fodre i kalveskjul. På §

3-beskyttede arealer skal der dog stadig søges en dispensation hos kommunen.

MINERALER

Et forbud mod tilskudsfodring på naturareal gælder ikke mineraler og vitaminer, da mineralindholdet kan variere betydeligt fra areal til areal. Det er derfor muligt at give dyrene fri adgang til en passende mineralblanding i et overdækket trug samt saltsten. Nogle har også gode erfaringer med at give dyrene en mineral bolus, der frigiver mikromineraler over et halvt år – dette kan være en mulighed på de meget ekstensive arealer, hvor det kan være svært at få dyrene til at optage en granuleret blanding.

Heidi Buur Holbeck
Landskonsulent, Natur
Anlæg & Miljø
hbh@seges.dk
+45 8740 5450

Per Spleth
Specialkonsulent
HusdyrInnovation
psp@seges.dk
+45 8740 5301

Andrea Oddershede
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anod@seges.dk
+45 8740 5444

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

